

Från almhästen

SVERIGE RUNT

Upprop till Södermanlands Spelmän

Gamla låtar upptecknas

Det stundtill en stor spel-
mansstämman i skansen
2 juli. Södermanlands spel-
mansförbundet är det största i Sverige
firar nämligen sin 25-åriga
verksamhet den 2 juli i
Umeå. Stämman i Umeå
handleds av den förste
marinbjudade 15 medlem-
mar från Umeå deltagande
har även gått till de andra
förbundet i landet och till
slutningen i skansen
största förbundet i Sverige.
Ett 100-tal kom till
ljudasamtida Munkhappan
i Julita skansen 2 juli. Dala-
spelmännerna kom till spela
låtarna på urhorn och spålar pipa,
och uppplanningarna med
med sin kända klickljudet
sina nyckelharpor.

Detta upprop är dock i första
hand riktat till spelmännen i
Sörmland och angränsande land-
skap. Vid våra många spelmans-
stämmor på skilda platser har vid
upprepade tillfällen spelmän kom-
mit fram och tackat för det de fått
höra och frågat, om inte de också
kunde få vara med och medverka.
De har alltid fått det svaret, att
de är hjärtligt välkomna med sin
inträdesansökan, men sedan har
det många gånger varit slut med
förbindelserna, tråkigt nog. När
spelmännen kommit hem till var-
dagslivets många bestyr, har det
 varit svårt att komma sig för med
att skriva. En del tycker också,
att de spelar för dåligt, när de
tar fram sin fiol i sin ensamhet.
Det är dock märkvärdigt, vad det
låter annorlunda, när man spelar
tillsammans med 50 andra spela-
män. Till dessa folkmusikens ut-
övare i det tysta är detta upprop
i första hand riktat.

Skriv en rad till Södermanlands
spelmansförbund, adress Katri-
neholt, så kommer nödiga upp-
lysningar omgående. Tag sedan
fiolen med och åk till Julita skans-
den 2 juli och bidrag till att visa,
att den sörmländska folkmusiken
lever och ska fortvara att leva i
Sveriges land. Den har nått en
ganska hög utveckling på den
korta tiden av 25 år. Villkoret
för att den ska äga bestånd i
framtiden är samverkan av alla
goda krafter, och i det stora sam-
spelet är spelmannens insatser
av avgörande och tongivande be-
tydelse. Tänk på det, alla spela-
män i Sörmland och annor-
städes!

Välkomna till Julita skans den
2 juli 1950!

Toner än från forna dar
ljuda där i skog och dal.
Lyssnen, älsken, lären den!
Sjungen, sjung den själva sen!

Södermanlands spelmansförbund.
Styrelsen.

ta
en
ans-
n.
ta,
ka,

Här spelas det upp för fullt, men
på repertoaren står ingen modern
slagdänga. Det är gamla låtar, pol-
skor m. m. Halvard Karlsson i Med-
åker trolldans fram på sin violin lik-
som Erik Andersson, Ryby, på kla-
rinett, och mannen vid notboken
längst t. v. är amanuens Olof An-
dersson. Det är nämligen fråga om
att uppteckna gamla melodier inom
Örebro län, och vid det här laget
har bygdespelmannen Einar Olsson
i Lillkyrka samlat betydligt över
2.000.

Bakom arbetet står Örebro läns
folkmusikförbund, och mannen som
sitter mellan de två musicerande är
vissångaren D. A. Melin, Ålsång,
som liksom sina musikaliska kolle-
ger lärt sig åtskilligt gammalt i mu-
sikväg. De gamla låtarna har
nämligen ofta gått i arv från
far till son, och nu vill länsförbun-
det bevara dem åt eftervärlden ge-
nom att teckna upp dem.

75 år
K.K. 24.2.45

F. d. möbelhandlanden John Johansson,
Katrineholm,
fyller på måndag 75 år. Född i Ede,
Västra Vingåker, lärde han i sin ungdom
snickaryrket av sin morfar, som var en
i forna tider mycket anlitad tröskverks-
byggare. Som snickare var J. en tid
anställd vid Statens järnvägar. Sedan
han genomgått Åsa folkhögskola och
innehaft en bokhållarbefattning på ett

par störegård i Halland flyttade
han 1908 till sin födelse socken,
här i Vingåker som hade 25 år
var innehavare av latseendens nobel-
affär. År 1928 flyttade han till Katri-
neholt där han nu bosatt i Sör-
malmsgården

Johansson har alltid intresserat sig
för det som är gammalt och fornt.
Under sin vingåkerstid har han hem-
bygdsföreningens stadens drivande
kraften. Mycket av det som blev
det gamla sockenmagasinet till
hembygdsmuseum och många
offrade på att samla in dem många
föremål som nu finns i besöksdet
nämnda d. sockenmagasinet
Viala hembygdssocken intresserar
dylka i hans sannerliga slappnat
under årens lopp. För hembygdsför-
eningens Katrineholt har varit till
gott och gott stöd genom sin han-
dighet och kunnighet i att var med
soms akkunnigt flyttade gamla
Sandbacksstugan Kuliberaska

sjukhusets tomt till den undanskymda
plats, den nu har i backen norr om gam-
la stallet vid Djulö. När han sysslar
med något, som har med hembygdsvärd
att göra, kommer man att tänka på en
snäll gammal tomte, som vill vårda och
bevara allt det gamla och vackra från
svunnen tid. Lite smått arkeolog in-
tresserar han sig också för boplatser och
gravfält från stenåldern och för forn-
fynd över huvud taget. Han är också
litterärt intresserad och kan citera
långa stycken ur Tegnér's Frithlofs saga
och Snorre Sturlasons Edda, de diktverk
han tycker bäst om.

Vad som emellertid alltid legat 75-
åringen närmast om hjärtat är folkmu-
siken och dess utövare. I yngre dagar
var han en mycket anlitad bröllopspel-
man. Får han tag i en gammal notbok
och får penetrera den, myser han av be-
lätenhet. Skrock, skrömt och spelmans-
sägner om Widmark, Lindblom, Åbro-
stugen, Vas-Lasse, Svinstuge-Fredrik
och vad de nu hette de gamla spelmän-
nen i Östra och Västra Vingåker i slutet
av 1800-talet har Johansson på sina fem
fingrar. Han besitter även stor kunnig-
het och färdighet i att teckna upp gam-
la låtar, och genom hans trägna och
noggranna uppteckningsarbete har han
undan glömskan räddat 167 låtar från
västra Sörmland. Dessa tillhör nu Sö-
dermanlands spelmansförbund, i vilken
sammanslutning den gamle spelmannen
är en intresserad och hängiven medlem.
Spelmännen i Sörmland bugar sig sär-
skilt djupt för den trevliga och rare
kamraten och hoppas att ännu en lång
tid få behålla honom bland de aktivas
skara.

Trots att den blygsamme hedersman-
nen firar sin högtidsdag på annan ort,
kommer han säkert att få röna många
bevis på uppskattning och erkänsla.
G. W.